

ДОМІНАНТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОДАТКОВОГО СТИМУЛЮВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ АГРОПРОМИСЛОВИХ ТЕРИТОРІЙ

Розглянуто домінанти ефективності податкового стимулювання потенціалу агропромислових територій. Запропоновано модель інтеграції податкового стимулювання у виробничо-економічні системи агропромислового сектору. Ключові слова: податки, податкове стимулювання, оподаткування підприємств агропромислового сектору, податковий потенціал.

Рассмотрены доминанты эффективности налогового стимулирования потенциала агропромышленных территорий. Предложена модель интеграции налогового стимулирования в производственно-экономические системы агропромышленного сектора. Ключевые слова: налоги, налоговое стимулирование, налогообложение предприятий, агропромышленного сектора, налоговый потенциал.

This article is about the ways of improving of formation and realisation of regions tax opportunities. It is proposed recommendations about classification of tax subsidiaries, estimation of efficiency of its implementation which would be useful for creation of optimal system of tax subsidiaries. Key words: taxes, tax subsidiaries, agro industry branch, system of state regulation, tax rate, tax opportunities of region.

Вступ. Розвиток податкового стимулювання розвитку агропромислового комплексу України сприяє як зміні характеру виробничої діяльності так і удосконаленню процесів реформування економічної і податкової системи. У стратегічному аспекті процеси модернізації заходів податкового стимулювання мають забезпечувати сталий розвиток на основі створення умов до мобілізації та раціонального використання фінансових ресурсів і забезпечення агропромисловим підприємствам конкурентоспроможності та уникнення імовірності банкрутства.

В останні роки проблеми ефективного податкового регулювання аграрного сектору знаходяться в центрі уваги вітчизняних дослідників, таких як: В. Андрущенко, О. Василик, В. Вишневський, А. Даниленко, М. Демяненко, Т. Єфименко, Ю. Іванов, А. Крисоватий, П. Лайко, І. Луніна, В. Мельник, П. Мельник, В. Опарін, Ю. Пасічник, Н. Прокопенко, В. Синчак, Л. Тарангул, В. Федосов, Л. Шаблиста, С. Юрій та російських вчених: І. Горського, В. Панскова, Д. Черніка, Т. Юткіної та багатьох інших.

Постановка задачі. Метою статті є обґрунтування принципів реалізації ефективності податкового стимулювання потенціалу агропромислових територій, що дасть змогу розробити систему податкового сприяння діловій активності агропромислового бізнесу.

Результати. Розробка концепції податкового стимулювання розвитку агропромислового комплексу в національному господарстві України невід'ємно пов'язана із якістю податкового планування і керування фінансовими потоками на місцевому і регіональному рівнях.

Оцінка виконання запланованих показників повинна проводитися на

всіх етапах бюджетного процесу. Результати дослідження повинні використовуватися при реалізації науково-обґрунтованих напрямів податкової політики як в цілому так і у випадку створення агропромислових зон податкового сприяння та при розробці моделі податкового регулювання аграрної економіки.

Система показників, яку необхідно застосовувати при аналізі бюджетно-податкового стану з метою розробки пропозицій зі створення територій податкового сприяння і заходів з їх впровадження, повинна спиратися на науково-методологічні характеристики показників, що застосовуються, також дана система повинна бути інформативною, достатньою для визначення динаміки розвитку досліджуваної території [1-10]. Поряд з цим, інформація має бути не перенасиченою та однозначною, а результати оцінки системними та надавати уяву про взаємозв'язки показників. Поряд з цим необхідно, щоб система індикаторів відповідала завданням аналізу й прогнозуванню податкового потенціалу. Вище зазначені вимоги до процесу здійснення аналізу і прогнозування дадуть можливість приймати оптимальні рішення, здійснювати постійний або циклічний моніторинг фінансового стану території; можливість оцінки податкового потенціалу і ефективності їхнього використання. Моніторинг фактичних, прогнозних податкових і фінансових показників потрібен при розробці науково-практичних основ удосконалення податкового прогнозування, для своєчасного відстеження ризиків і зведення їх до мінімуму.

При розробці пропозицій зі створення агропромислових зон податкового сприяння здійснюється наукова й практична обґрунтованість заходів з податкової підтримки; економічна й фіскальна доцільність і ефективність тих або інших податкових пільг і преференцій; аналіз податків за їхніми елементами; дотримання загальноприйнятих і науково обґрунтованих принципів оподаткування; виявлення податкового потенціалу платників регіону й країни в цілому, а також потреб держави в коштах, їхнє зіставлення й аналіз; визначення впливу податкової системи в цілому й конкретних податків на поведінку суб'єктів агропромислового виробничого процесу, на споживання й заощадження домогосподарств, на попит та пропозицію, інфляцію й т. ін.; вивчення рівня надходження податків і факторів, що впливають на нього; аналіз контрольної роботи податкових органів та ін.

Критерієм рівня власних податкових доходів бюджетів може виступати показник податкової автономії. Його варто розглядати як частку власних податкових доходів у структурі доходів бюджету. Для цілей співвідношення величини податкової автономії за різними територіями можна скористатися показником питомої податкової автономії: обсяг податкових доходів розрахованих на душу населення, що проживає на території, яка досліджується [11]

При підведенні підсумків виконання бюджетів варто комплексно використовувати можливості податкового аналізу, моніторингу

податкоспроможності територій, результати якого можна виділити в спеціальну форму стосовно оцінки використання податкового потенціалу адміністративних територій.

Традиційно виділяють кілька методів розрахунку податкового потенціалу регіонів: метод репрезентативної податкової системи (РПС); метод оцінки на основі концепції економічного доходу як ресурсу бюджетних доходів з використанням показника ВВП, сукупності оподатковуваних ресурсів та ін.; метод оцінки на основі перетворення даних офіційних форм податкової звітності та метод оцінки на основі коректування суми фактично зібраних податкових платежів і деякі інші.

Моделювання параметрів бюджетів повинне здійснюватися в період нестабільності в економіці з врахуванням, насамперед, зовнішніх бюджетних ризиків, обумовлених станом фінансових відносин макросередовища.

Здійсненню тактичного планування повинна передувати оцінка очікуваних змін у стані податкового й бюджетного потенціалів, до яких у практиці регіонів можуть бути віднесені: 1) зниження рівня стягнення податкових доходів внаслідок зниження платоспроможності господарюючих суб'єктів і фізичних осіб, росту заборгованості й ін.; 2) зниження неподаткових і інших доходів у результаті падіння попиту на послуги, що надавалися територіальними органами влади, фінансові інструменти, що приносять дохід бюджетам; 3) призупинення в процесі реалізації потенціалу довгострокових цільових і інвестиційних програм; 4) скорочення операцій кредитування, надання фінансової допомоги різним категоріям, що їх отримують; 5) зростання боргових зобов'язань регіональних і місцевих бюджетів. Така оцінка є першим елементом у моделі податкового планування в регіонах в умовах фінансової нестабільності (рис. 1).

Сукупність превентивних заходів щодо запобігання збоїв у бюджетному процесі повинна мати місце не тільки в екстремальних умовах, але й у стабільній ситуації, оскільки заздалегідь виявлені погрози для фінансового стану територій, недоліки в організації й здійсненні планування дозволяють вчасно поліпшити його якість.

Висновок. Розробка подібних стратегічних фінансових програм доцільна на рівні держави і місцевих органів самоврядування, які включали б тип обраної стратегії, напрями бюджетного фінансування в довгостроковій перспективі.

При цьому варто визначитися з формою, структурою документів, що розробляються, а також проблем, які можна вирішити за допомогою податкового стимулювання й використання для цього методів планування та виконання цих планів, які дозволяють урахувувати циклічні коливання в економіці, фінансовій системі, різні бюджетні ризики. Все перераховане складає методологічну основу перспективного планування податкових доходів, дохідних і видаткових статей бюджету, визначених потребами територій.

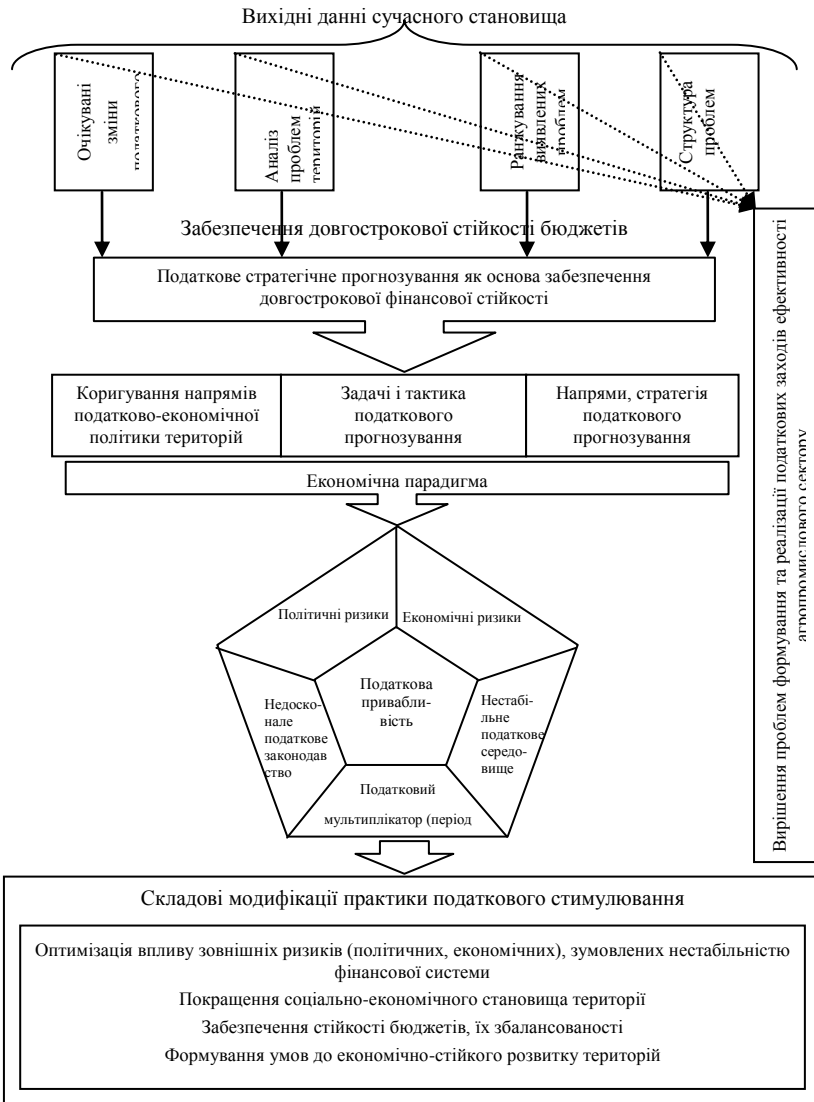

Рис. 1 Модель інтеграції податкового стимулювання у виробничо-економічні системи агропромислового сектору

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Носов А. В. Государственное регулирование развития сельскохозяйственных организаций с использованием системы налогообложения (на материалах Пензенской области) : Автореф. дис. ... канд. экон. наук /ФГОУ ВПО Российский государственный аграрный университет – МСХА им. К. А. Тимирязева, М., – 2009. – 26 с.
2. Авсієвич А.В. Проблеми бюджетного відшкодування ПДВ та шляхи їх вирішення [Текст] // Вдосконалення судочинства при здійсненні касаційної перевірки ухвал, рішень та постанов місцевих та апеляційних господарських судів щодо застосування податкового законодавства та державного регулювання господарських правовідносин. Матеріали наук.-пр. конф. – Хмельницький. – 2005. – С. 198-201.
3. Богиня Д., Волинський Г. Актуальні питання формування прибуткової частини бюджету [Текст] // Економіка. Фінанси. Право. – 2001. - №12. – С. 3-8.
4. Бюджетна політика у контексті стратегії соціально-економічного розвитку України: [Текст] У 6 т. / М.Я. Азаров (голова) та ін. – К.: НДФІ, 2004. – Т. 6: Підвищення ефективності боргової політики держави / М.Я. Азаров, Ф.О. Ярошенко, О.І. Барановський та ін. – 2004. – 348 с.
5. Дорош Н. Державне регулювання економіки та податкова політика [Текст] // Вісник Тернопільської академії народного господарства. Спеціальний випуск. – 2000. – №15-2. – С. 32-38
6. Єфименко Т.І. Податкові фактори макроекономічної стабілізації [Текст] // Менеджер. Вісник Донецької державної академії управління. – 2003. - №2(24). – С. 75-80.
7. Загородній А.Г., Єлісєєв А.В. Податки та податкове планування підприємницької діяльності: Монографія. [Текст] – Львів: Центр Бізнес-Сервісу, 2003. – 152с.
8. Кравченко В. Запозичення: боргова яма чи рятівне коло місцевого самоврядування в країнах зарубіжжя? Проблеми трансформації територіальної організації влади. Збірник матеріалів та документів [Текст] / Науковий редактор М. Пухтинський. – К.: Атіка, 2005. – С. 503-510.
9. Лайко П.А. Податкове регулювання підприємницької діяльності: (Монографія) [Текст] / П.А. Лайко, Р.П. Жарко. – К.:ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2007. – 127 с.
10. Луніна І.О. Державні фінанси та реформування міжбюджетних відносин [Текст] / НАН України. Інститут економічного прогнозування. – К.: Наукова думка, 2006. – 432с.
11. Синчак В. П. податкові інструменти державного регулювання в сільському господарстві [Текст] // Університетські наукові записки. Часопис Хмельницького університету управління та права. – 2006. – №1 (17). - С. 322-327.